

Side 286b

Paa Stævningen er underskrevet af Hr. Sviczer selv, Hr. Procurator Hanssen af Holbeck var mødt paa de Indstævnede Bønders Vegne i Høet, og havde ikke noget til Stævningsmændene at erindres; Hvorfore de fra Retten blev Dimitteret. Retten paaberaabte De Indstævnede Vidner, men ingen var mødt; Hvorfore Sr Ørn paa hans Herskabs vegne begiærede Sagen udsadt i 14 Dager. Proc. Hansen forbeholdt sig de nødvendige Erindringer, som kand have imod Søgsmålet, til den Tiid Sagen igien kommer i Retten. -

Hvorefter Sagen som melt til den 17de Aug. førstkommende bliver udsadt.

5 - Fremkom for Retten Hr Procurator Hansen af Holbeck, som for tiide? at vi..t procuere en skriftlig Promemoria hvorefter Ferdinand Jensen, Lars Jensen og Niels Knudsen alle Gaardmænd i Nørre Eskildstrup, f.. S.T.H. Etatz Raad Brabrand paa sin Bonde Claus Hansen i bemelte Nørre Eskildstrup hands vegne til i Dag med mundtlig Varsel er indkaldt at høre Vidner og l... Dom angaaende deres udøvede lovstridige adfærd og overfald imod bemelte Claus Hansen. Hvilken Promoria begiæredes læst og paaskreven til Actens inddragelse; samt af tilstædeværende 2de Stævningsmænd Navnlig Peder Mortensen og Ib Poulsen begge Huusmænd af Nørre Hvaldsøe paa lovlig maade afhiemlet om forkynnelsen. Hvorefter ... Irettelaget? Promemoria blev af Dommeren oplæst of af bemelte Kaldsmænd ved Eed med oprakte fingre afhiemlet at de havde forkyndet de? Irettelaget? Promemoria saavel for de bemelte Hovedmænd, som indmelte Vidner. De indstævnte Ferdinand Jensen, Lars Jensen og Niels Knudsen blev af Retten paa-raabt om de eller nogen paa deres vegne var mødt, men ingen indfandt sig, hvorfor Stævningsmændene fra Retten blev Dimiterede.

Hr Procurator Hansen begiærede de indstævnte Vidner paa-raabt og stædt til Forhør. Hvorefter mødte for Retten som Vidner Lars Pedersen, Hans Hansen og Hans Lassen alle af Synderstrup, Morten Ibsen, Rasmus Olsen, Peder Nielsen, Anders Nielsen og Lars Nielsen og Bertel Zacariassen, alle af Nørre Eskildstrup, saa og Synsvidner Hans Andersen og Niels Hansen begge af Bukkerup for hvilke Eeden med sin Forklaring blev oplæst og Formaning giordt at vogte sig for Meen Eed. Derpaa fremstod efter Citantens begiæring de 2de Synsvidner Hans Andersen og Niels Hansen begge Gaardmænd af Bukkerup, som hver for sig aflagde deres Eed med oprakte Finger efter Loven at ville vidne Sandhed. Hvpaa de af Hr Procurator Hansen blev tilspurgt 1. Om de har synet Gaardmand Claus Hansen i Nørre Eskildstrup og hvad tiid saadan skeete? Vidnerne svarede at som Tiirsdag* Morgen i forrige Uge den 28de Julii var Vidnerne skrevet: Mandag

*ovenover

noget efter Soelens opgang i Nørre Eskildstrup efter Hr Etatz Raad Brabrand's Begiering ..? inde hos Claus Hansen Gaardmand i bemelte Eskildstrup for at syne og eftersee hvad Skade hand var tilføjet, og da befandt Claus Hansen som laa i Sengen i sin bare Skiorte, at være blaa omkring sine Øjne og havde et rift tvert over Næsen, saa og hands bare Bryst, men kunde ikke see nogen Hævelse derpaa, og viidere besigtigede de ham ik(k)e men saasom hand klagede sig at hand ikke kunde vende sig i Sengen af et Hug og Slag hand var tilføjet i Gaar Eftermiddag af Ferdinan(d) Jensen, Lars Jensen og Niels Knudsen, ellers ved deres Enghageleed, ellers blev Syns Vidnerne foreviist af Claus Hansens Hustrue en Skiorte (med?) store pletter blodig hist og her saavidt de kunde skønne fast? over

(Side 287a)

heele Skiorten, og foregav Claus Hansen ligeledes at det var dend
Skiorte han havde paa, da hand om Aftenen hiemkom og var slaget, og klagede
hand sig ellers især meget for hands Brøst og den eene Siide at være ilde slaget

Derefter blev Vidnerene dimitteret. Og Igien fremstoed Lars Peder-
sen Ung Karl af Synnestrup, som aflagde sin Eed med oprakte fingere
efter Loven at ville vidne Sandhed, og saaleedes af Hr Procurator Han-
sen blev tilspurgt 1. Om kiender Citanten Claus Hansen af Nørre Eskild-
strup, samt indstevnte Ferdinand Jensen Broder Lars Jensen og Svoger
Niels Knudsen ? Vidnet svarede Ja, hand kiente dem alle. 2. Om saa
hvorleedes disse 3de sidste Nemlig de indstevnte den 23de Julii, som var
sidste Mandag* 8te Dage overfaldt Claus Hansen, slog ham til Jorde, greb

*rettet

ovenover til: Søndag

ham i Haaret, fo..., traadte og stødte ham ? Vidnet svarede, at omspurgte
tiid om Aftenen efter Solens nedgang, efter at alle de omspurgte
tilligemed Vidnet og fleere af paagrænsende Fælleds Byes Neml. Nørre
Eskildstrup og Synnestrup havde været samlet for at opgive ævret i deres
Enghage og afl... Hegn med viidere, var skiltes ad for at gaa hiem hver
til sit, hørte Vidnet noget tommult, som foraarsagede at Vidnet ville
see hvad det var og derpaa gik tilbage igien, hvor da Vidnet fore-
fandt at Niels Knudsen slog C havde fat paa Claus Hansens Hoved
tog ham i Haaret og slog ham imod Jorden og førend saa skeedte, stødte
ham adskillige gange op og need imod Jorden, Ligeledes saa Vidnet at
Lars Jensen stødte og traadte Claus Hansen paa Brøstet med sin Foed hvor-
paa hand havde Støfle og stod Ferdinand Jensen derhos med en Staver i haan-
den imedens dette parserede, og da Vidnet ville gaa til for at skille
dem ad anfalt Lars Jensen ham og med Magt hindrede ham der fra
ligesaa var der fleere af tilstædeværende og især Hans Hansen
at ville komme Claus Hansen til hielp og frelse, men formeedelst at Fer-
dinand Jensen tilligemed Lars Jensen og Niels Knudsen søgte at anfalde
de som dette vilde afværge kunde ingen ræde att.. melte Claus Hansen.

Det varede altsaa vel ½ Qvarteer at de 2de Lars Niels Knudsen
iidelig vedblev at støde og slaae Claus Hansen, liesom og de 2de øvrige
i alt melte tiid afværgede at ingen matte ræde ham, og blev Claus
Hansen endog derved saaleedes slaget og behandlet at hand til sidst
laae med udstrkte Arme og Been ligesom et dødt Menneske der ikke
kunde røre sig, ved Stædet stod ellers 3de af Claus Hansens Børn som
vedmodelig græd og bad om Frelse for deres Fader som saa det blev mis-
handlet men det kunde ikke hielpe, men som melt af Frygt for at blive
slaget af den store Prygel Ferdinand stod med kunde intet herudi
udrettes. 3. Om Vidnet saa at Claus Hansen ved saadan
Medfart blev af disse slaget blodig i Øjne og Ansigt, samt fleere
Stæder hollet?, blaae og viidere ? Vidnet kunde ikke komme
dem saa nær og begyndte tillige at blive mørkt, saa hand ikke saa
det omspurgte. 4. Om Vidnet kunde ansee saadan Medfart
for andet end enten aldeeles Mordisk, eller i mindste at Claus
Hansen derved i hands Levetiid skulle gøres til en Krøbling og
bringes ud af Stand til at kunde arbeide ? Vidnet svarede
at hand kunde ikke ansee deres Medfart for andet, end at
Claus Hansen kunde blive betaget sin Helbreed. Derefter blev
Vidnet Dimitteret. Igien fremstoed Hans Hansen Gaardmand

(Side 287b)

i Synnestrup der ligesaa aflagde sin Eed med oprakte Fingere efter Loven at ville vidne Sandhed og derpaa besvarede Cianten fremsatte Qvæstioner saaleedes Neml. til 1ste Qvæstion ligesom første Vidne Lars Pedersen forklaret haver. Til det 2det Qvæstion svarede Vidnet at- ved nok at Claus Hansen blev overfaldet, men som det var i Mørkningen og hand desuden er en meget tyk synnet* Mand og der blev enndeel Mennisker samlet, kand Vidnet desaarsags derom ingen Oplysning give.

*nærsynet

Derefter Vidnet paa grund af hands Forklaring Dimiteret, uden at Cianten forlangte ham viidere tilspurgt. Dernæst fremstod Hans Larsen Gaardmand i Synnestrup som aflagde sin Eed i følge Loven og derefter svarede paa Citantens 1ste Spørgsmaal saaleedes Ja hand kiender dem alle til 2det Vidnet den tiid gaaet hiem da det omspurgte skal være passeret og altsaa slet ikke veed noget derom, uden hvad hand siden har hørt at Claus Hansen skal være overfaldet og slaget

Derefter Dimiteret. Igien fremstoed Morten Ibsen Gaardmand i Nørre Eskildstrup før aflagde sin Eed med oprakte Fingere efter Loven og dernæst svarede paa Citantens 1ste Spørgsmaal saaledes at hand kiender alle de omspurgte. Til 2det Spørgsmaal svarede Vidnet ligesom 1ste Vidne Lars Pedersen forklarede haver for saavidt Niels Knudsen angaar at have behandlet Claus Nielsen* (fejl) Hansen, men derimod saa hand ikke Lars Jensen stødte eller gjorde Claus Hansen nogen Skade, men vel at Ferdinand Jensen havde fat tillige paa Claus Hansen og især paa begge Beenene af Claus Hansen og tragte? ham under Niels Knudsen med viidere Tillæg at Niels Knudsen stødte Claus Hansen med sine Knæer for hands Brøst og slog ham tillige i Ansigtet. For øvrigt forklarede Vidnet ligesom bemelte 1ste Vidne vundet? og forklaret haver. Til 3die Spørgsmaal svarede Vidnet: at hand saa et Blodet rent stærk af Ansigtet paa Claus Hansen, men hvor mange holler der var kunde han ikke see formeedelst at det var mørk og Ansigtet ganske var blodig. Til 4de Qvæstion svarede Vidnet ligesom 1ste Vidne med tillæg at Claus Hansen har faaet vel meget, thi Claus Hansen siden derefter har været Sengeliggende og ikke har kundet forrette sin Gierning, Ja endnu i Gaar har Vidnet seet Claus Hansen ligge til Sengs og klagede meget over den bevundene tilføiede Skade. Derefter blev Vidnet Dimiteret - Igien fremstoed Rasmus Olsen Gaardmand i Nørre Eskildstrup der aflagde sin Eed med oprakte Fingere efter Loven at ville vidne Sandhed og derpaa svarede Vidnet til Ciantens 1ste Qvæstion saaledes Ja hand kiender dem alle. Til 2det svarede Vidnet: at hand saa at Niels Knudsen laa oven paa Claus Hansen og havde fat i hands Haar men saa ikke eller formeedelst mørket eller en haaben Mennisker som samledes kunde egentlig see at Ferdinand Jensen eller Lars Jensen slog Claus Hansen men vel at de begge var tilstæde hos deres Svoger bemelte Niels Knudsen, som har deres Sødster til Ægte, ligesom og for Resten forklarede som 1ste Vidne Lars Pedersen til 3die svarede Vidnet, at hand var ikke Claus Hansen saa nær efterat hand var kommet op at hand kunde nægte? det omspurgte - 4de forbiegaaes - Derefter blev Vidnet Dimiteret. Igien fremstod Peder Nielsen Gaardmand i

(Side 288a)

Nørre Eskildstrup der ligesaa aflagde sin Eed ifølge Loven og derefter svarede paa Citantens 1ste Spørgsmaal: at hand kiendte alle de omspurgte. Til 2det Spørgsmaal svarede Vidnet: at hand saa Niels Knudsen laa oven paa Claus Hansen, men hvorleedes eller om hand slog ham kunde han ikke see for mørket og en haaben Mennisker, saa heller ikke at Ferdinand Jensen eller Lars Jensen slog Claus Hansen, men for Resten forklarede ligesom 1ste Vidne Lars Pedersen vundet* og udsagt haver. Til 3die ligesom Vid-

*betyder

nok 'vidnet'
net Morten Ibsen forklaret haver. Viidere fremstod Anders Nielsen Gaardmand i Nørre Eskildstrup som aflagde sin Eed med oprakte Fingere efter Loven at ville Vidne Sandhed, og dernæst svarede paa Citantens 1ste Qvæstion saaleedes: at hand kiendte alle de omspurgte. Til 2det Qvæstion svarede Vidnet at hand omspurgte tiid kom tilstæde, men formeedelst mængde af Mennisker og til deels Mørket begyndte at tiltage ikke var mueligt at see hvorleedes Claus Hansen blev behandlet. Da Vidnet hørte at Claus Hansen blev slaget, vilde hand indtrænge sig for at ræde ham, men i det samme kom Ferdinand Jensen ham i møde med en Piggel i Hænderne og sagde disse ord: Bliver du ikke borte skal du skee den slemme Syge, og da Vidnet saaleedes blev truet baade ord og Pigglen skjønte hand sig tilabge for at frelse sig selv. Saa og ellers at Claus Hansen var blodig i sit Ansigt da han kom op paa Beenene, men hvad Holler hand deri havde kunde han ikke see; ved nøjere erindring forklarer dog Vidnet at en af de Indstevnte Hovedmænd Fossede? Claus Hansen imedens hand laae paa Jorden, men hvem af dem det var kand hand ikke erindre.

3die og 4de Qvæstion forbigaaes. Derefter blev Vidnet Dimiteret. Igien fremstod Lars Nielsen Gaardmand i Nørre Eskildstrup, som aflagde sin Eed med oprakte Fingere efter Loven at ville vidne Sandhed og derpaa svarede paa Citantens 1ste Spørgsmaal at han kiendte de omspurgte. Til 2det svarede Vidnet at han formeedelst Mørket og et mængde Mennisker slet ikke kunde see hvorleedes det omspurgte passerede, og saaleedes haver ikke viidere til dette Vidne; thi blev det fra Retten Dimiteret, og Endelig fremstod Bertel Zacariasen Gaardmand i Nørre Eskildstrup som aflagde sin Eed i følge Loven og derefter svarede paa Citantens 1ste Spørgsmaal saaledes: at hand kiendte alle de omspurgte. Til 2det Spørgsmaal svarede Vidnet, at hand var vel i den omspurgte tiid i Enghagen, men kom ikke saa nær til at hand i nogen maade saae hvad der tildrog sig med Claus Hansen og de indstevnte men næste Mandag Morgen derefter var hand hos Claus Hansen og da saae at hand var enndeel blaae i hands Ansigt og hvorhos hand beklagede sig for Vidnet at hand saaleedes var slaget og ilde tilreedet Aftenen tilforn.

Vidnet veed og at Claus Hansen siden den tiid meest har holt Sengen og ikke har kundet forrette sin Giærning, som skee burde, saa og endnu en Dag Morges Claus Hansen ligger til Sengs, meget svag og kand ikke noget andet end lidt drikke, og ellers beklagede sig at saadan Svaghed var af et Hug og Slag hand var tilføjet. Derefter blev Vidnet Dimiteret. Hr Procurator Hansen begierede Sagen udsadt til i Dag 8te Dage - Saa? Retten Consenterede og saaleedes bevare Sagen til dend 10de August førstkommende. -

(side 288b og 289a omhandler en anden sag)

(Side 348a)

DOM ! I Sagen imod Niels Knudsen, Ferdinandt Jensen og Lars Jensen i Nørre Eskildstrup. -

Udi denne af Højædle og Velbaarne Hr. Etats Raad Brabrand til Sonnerupgaard anlagte Sag imod Gaardmændene Niels Knudsen, Ferdinandt Jensen og Ung Karl Lars Jensen i Nørre Eskildstrup er fremlagte fiire herved Meerløse og Tudse Herreders Rett Erhvervede Tingsvidner det første begyndte den 3die og sluttet den 17de Aug 1775, det 2det begynte den 14de September og sluttet den 9de November 1775, det 3. erhvervet den 30te November 1775 og det 4. begyndt den 8de og sluttet den 15de Februarii 1776. Saa og en af Hr Doctor Høeg i Holbeck under Dato 1ste September 1775 udfærdiget Obductions Forretning over Claus Hansens døde Legeme samt 2de Attester fra Sogne Præsten, H. Funch i Soderup af 18de October og 18de December 1775. Af disse fremlagde Beviser befindes: 1 udi 1ste Tingsvidne forklaret af 3,6,7,8,9,12,13 og 14de vidner at Søndag aften den 23de Julii 1775 var Slagsmaal imellem Saggivne Niels Knudsen og afdøde Claus Hansen i Syndestrup Enghauge, det 3,6,9 og 12. Vidner forklarer tillige at Ferdinandt Jensen og Lars Jensen til deels var Niels Knudsen behjælpelig og til deels forhindrede andre at skille Niels Knudsen og Claus Hansen fra hinanden, udi det 4de Tingsvidne haver bemelte 3de Saggivere tilstaaet at Slagsmaalet passerede, Niels Knudsen at hand var i Slagsmaal med Claus Hansen, de andre 2de at de saae det, men nægter derudi at have foretaget noget, og Hr. Doctor Høegs Obductions Forretning udviiser at Claus Hansens Død er forvoldet ved en udvortes tilføjet Voldsomhed af Fald, Stød, Slag, Knugen Trykken, Klemmen eller deslige der altsaa er skeedt ved berørte Slagsmaal, som af Claus Hansen er bekiendt, af Synsvidnerne i førtste Tingsvidne Stadfæstet, og ellers ikke i mindste maade beviist at hand siden har været i nogen Slagsmaal hvor hand efter Forklaring af 12te og 14de Vidner i første Tingsvidne, 1,2,3,4,5,7,12,13 og 15de Vidner i Andet Tingsvidne og 3die og 4de Vidner i Tredie Tingsvidne, har passeret. 2 udi andet Tingsvidne forklarer, 2,3,4,5 og 15de Vidner at efter at de forsamlede Bønder var skildtes ad fra deres Forretning og Claus Hansen gik paa hiem vejen, vendte hand om, gik fra dem hand fulgtes med tilbage hvor Niels Knudsen, hvorpaa hand strax og først angreeb Niels Knudsen efter 1ste og 3die Vidners Forklaring udi samme Tingsvidnes, 12te Vidnes Forklaring at Claus Hansen havde sagt at

(Side 348b)

hand kunde gjerne have været Klammeriet foruden, naar hand havde villet og Præsten Hr Funchs Attest som af 2de Vidner i fierde Tingsvidne er afhiemlet at Claus Hansen bekiendte, at hand gik frivillig tilbage og strax kom i Slagsmaal med Niels Knudsen. Af anførte og fleere vidner er det forklaret at Claus Hansen slog Niels Knudsen i gulvet og først var oven paa, men siden kom Niels Knudsen oven paa, 3. Befindes at Claus Hansen har været hengivet til Drik og Klammerie efter Forklaring i Andet Tingsvidne af 1-2-8-9-10 og 12te Vidner og Hr Funches attester, ligesom Obductions Forretningen og oplyste at tilfundne Omstændigheder har udviist foregaaende Drikfældighed, samt at de anførte aarsager til Døden, frembringer aldtid hæftigere, farligere og meere dødelige virkninger i et et ved debouche* og dissolut Levnet svækket Legeme som den Afdøde saaes at have haft og 4de befindes derimod saavel af bemelte Hr Funchs attester som 1-2-12-13 og 14de Vidners Forklaring udi andet Tingsvidne at Niels Knudsen aldtid har været en ædruelig, fredelig og skikkelig Mand. Efter saadanne Befindende Omstændigheder skønnes ikke rettere end at Forseelsen af de Saggivne, her? efter Lovens 6te Bogs 12te Capitels 3die Articul bliver at ansee for nødværge, da det i ingen maade befindes at de har haft hensigt at dræbe Claus Hansen, men alleene at forsvare sig, da Niels Knudsen af ham blev overfaldet, og hvad ham da derved er vederfaret har til Deels formeedelst at hands Legeme at Debouche var svækket foraarsaget Døden. ALTSAA KIENDES FOR RETT, Ligesom Niels Knudsen, Ferdinand Jensen og Lars Jensen hermed Tilforpligtes Een for alle og alle for Een efter allerhøjestbemelte allegerede Lovens Articul at Bøde til Claus Hansens Arvinger 20 rdr og betale denne Sags omkostninger skadesløses forinden femten Dage efter Denne Doms lovlige Forkyndelse under Justitiens Høje Øvrigheds Foranstaltning. Af Actor og Defensor er ingen u-forsvarlig ophold giordt. Meerløse og Tudse Herreders Rett den 2den Maii - 1776. L.Stampe

Meddoms Mænd

Anders Jacobsen,	Peder Sørensen,	Christen Nielsen,	Lars Nielsen
Hans Andersen,	Hans H.A.S. Andersens,	Hans H.M.S. Marcusens,	Peder P.S.S. Sørensens
Navn	Navn	Navn	Navn

Hr Forvalter From i Kirke Eskildstrup var mødt for Retten paa de 2de Universitets Gaardmænd Niels Knudsen og Ferdinand Jensen, samt Ung Karl Lars Jensen af Nørre Eskildstrup, deres vegne, maatte erfare at den afsagde Dom var temmelig haar og duur, endskiøndt

(Side 349a)

det er beviislgt nok at den afdøde Claus Hansen voldeligen haver overfaldet benevnte Niels Knudsen, dog dette u-anset har det behaget F. Hr. Etats Raad Brabrand at paaføre de 3de bemelte en unyttig Proces med derpaa Penges spilde men dog Declarerer Hr From efter de 3de universitets godset tilhørende deres begiering og paa deres vegne, at de ere fornøjede med den afsagde Dom. og ikke agter videre at appellere den, og det alleene til den ende for ei alleene at spare fleere unødvendige udgifter paa Sagen, men endog Reiser og megen Tiids spilde allerheslst Sagen har kostet dem eendeel Penge, saa deres Hæfter og Formue ikke videre hertil kand række sig. - - -